

IGAUNU VĒSTURNIEKAM RAIMO PULLATAM – 75

Igaunijas redzamais vēsturnieks vēstures un filozofijas doktors profesors Raimo Pullats 2010. gadā atskatās uz garīgi neparasti bagāti aizvadītiem 75 dzīves gadiem un pusgadsimtu ilgušu darba gājumu. R. Pullats ir viens no ievērojamākiem un plašāk pazīstamiem zinātniekiem ne tikai savā zemē. Viņa daudzpusīgie pētījumi augstu novērtēti arī citās Eiropas valstīs. To apliecina ārpus Igaunijas piešķirtie zinātniskie grādi un apbalvojumi. R. Pullats ir Polijas Zinātņu un mākslas akadēmijas ārzemju loceklis, Sanktpēterburgas Pētera I vārdā nosauktās Zinātņu un mākslas akadēmijas korespondētājloceklis, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors, Ļubļinas Jāņa Pāvila II vārdā nosauktās Katoļu universitātes goda doktors, daudzkārt apbalvots ar goda rakstiem, medaļām un ordeņiem, to skaitā Latvijas Re-

publikas Atzinības krustu un Baltijas Asamblejas zinātnisko prēmiju.

Profesora nemierpilnais gars un apbrīnojamās darbaspējas mantotas no senču dzimtas, kas rūdīta Baltijas jūras salu skarajos apstākļos. R. Pullats dzimis 1935. gada 3. aprīlī Hijumā salā kuģu mehāniķa Nikolaja Pullata ģimenē. 1958. gadā absolvējis Tartu Universitāti, 1964. gadā Tallinā aizstāvējis zinātņu kandidāta disertāciju, 1972. gadā ieguvis vēstures doktora grādu, 1998. gadā Somijā Oulu Universitātē – filozofijas doktora grādu. No 1965. līdz 1990. gadam R. Pullata zinātniskā darbība noritēja Igaunijas Zinātņu akadēmijas Vēstures institūtā, paceļoties pa dienesta kāpnēm no zinātniskā līdzstrādnieka līdz direktoram. Turpmākajos gados R. Pullats bija Tallinas Universitātes profesors, kopš 2005. gada emeritētais profesors.

Raimo Pullata zinātniskās intereses un līdz ar to publikāciju problemātika ir neparasti plaša. Pētījumu pamatvirzieni ir pilsētu vēsture un demogrāfija. Igaunijas pilsētām un to iedzīvotāju sociālajam sastāvam veltīti promocijas darbi, kopš 60. gadiem publicēti vairāki desmiti grāmatu un liels skaits rakstu Igaunijas un citu valstu zinātniskajos izdevumos. Augstu atzinību izpelnījusies, pateicoties R. Pullata pūlēm un enerģijai, 1991. gadā atjaunotā un turpmāk regulāri izdotā gadagrāmata “*Vana Tallinn*” (Senā Tallina). 2010. gadā nāca klajā gadagrāmatas 21. sējums. Sērijas izdevumi

kopā satur vairāk nekā piecus tūkstošus lappušu Igaunijas un citu zemju pilsētu vēsturei veltīta teksta. Tas atspoguļo laiku no pilsētu rašanās sākuma līdz 2. pasaules karam un ataino pilsētu vēsturi un dzīvi visā tās daudzveidībā. Autori un redkolēģijas locekļi ir redzami pilsētu vēstures pētnieki Igaunijā, Latvijā, Somijā, Polijā, Vācijā u.c. valstīs. Šodien "*Vana Tallinn*" ir starptautiski augstu vērtēts pilsētu vēsturei veltīts izdevums. Sevišķu ievēribu ieguvuši sērijas trīs sējumi, kuru apakšvirsraksts ir "*Modus vivendi*". Ar tiem Igaunijas pilsētu pētniecībā likts pamats jaunam virzienam, kas aptver iedzīvotāju kultūru, ikdienas dzīvi un mentalitāti. Turklāt R. Pullata interešu lokā ir igauņu izcelsmes pilsētu iedzīvotāji arī ārpus savas dzimtenes. 2004. gadā Tallinā publicēts 502 lpp. biezs sējums, kurā atainota igauņu vēsture Pēterburgā – pilsētā, kurai bija īpaša loma Igaunijas sociālajā vēsturē un izglītības attīstībā. Grāmatas nosaukums attiecīgi ir "Cerību pilsēta Pēterburga un igauņu inteliģences veidošanās līdz 1917. gadam".

Liela vērtība Baltijas vēstures pētniekiem ir Raimo Pullata sagatavotās vēstures dokumentu publikācijas. Paliekošu vietu Baltijas historiogrāfijā ieņem Tallinas un Pērnavas 18. gs. iedzīvotāju īpašumu sarakstu 7 sējumi. Tie ievēduši zinātniskajā aprītē jaunu avotu grupu, kas kļuvusi par pamatu pētījumiem par pilsētu iedzīvotāju dažādām dzīves jomām. Vērtīgs ieguldījums Baltijas vēstures avotu publicēšanā ir R. Pullata vadībā un redakcijā 2006. gadā Tallinā izdots sējums "*Johann Christoph Brotze. Estonica*". Ar to pētniekiem kļuvusi pieejama vienkopus nozīmīgākā Baltijas 18. gs. avota tā daļa, kas skar Igaunijas teritoriju.

R. Pullats daudz enerģijas veltījis arī pedagoģiskajam darbam – vadījis 15 doktora darbus par Igaunijas, Latvijas un Somijas vēstures problēmām, ar viņa iniciatīvu Tallinas Universitātē nodibināta Igaunijā pirmā pilsētu vēstures katedra.

Jubilāram – emeritētajam profesoram sen būtu tiesības uz daudzkārt nopelnīto atpūtu. Taču viņš aktīvi turpina zinātnisko darbu pie vairākiem pētniecības projektiem Igaunijā un ārpus tās, gatavodams jaunas grāmatas, rakstus un lekciju kursus. Joprojām nebeidz pārsteigt R. Pullata interešu daudzveidība: gluži nesen dienas gaismu izdevniecībā "Estopol" ieraudzīja kopā ar dēlu Risto Pullatu sagatavotā apjomīgā grāmata "*Viinameri*" ("Degvīna jūra. Alkohola kontrabanda Baltijas jūrā starp diviem pasaules kariem").

Apliecinot dziļu cieņu profesoram viņa 75. dzīves un 50. darba gadskārtā, 2010. gada 4.–5. oktobrī Tallinā Igaunijas Mākslas muzeja KUMU telpās notika starptautiska konference "Modus vivendi III: pilsētu ainas 17.–19. gadsimtā". Konferences darbā piedalījās zinātnieki no Austrijas, Čehijas, Latvijas, Polijas, Somijas, Šveices, Vācijas. Raimo Pullata veikuma augsto vērtējumu Igaunijā un citās Eiropas zemēs apliecināja jubilāram veltītie izjustie apsveikuma vārdi svinīgajā vakara sanāksmē Tallinas rātsnamā, uz kuru kuplā skaitā bija pulcējušies viņa kolēģi, skolnieki un draugi.

Sveicam profesoru Raimo Pullatu jubilejā un vēlām daudz radošu panākumu arī turpmāk!

Linda Dumpe